

Milan Koch

Nové planety

Paprsek světla než sletí k nám,
snad hvězda již zhasla, snad hasne.

Jan Neruda

Družice

/improvizace/

Země je dvouhrbý velbloud z jehož
pískovcových stromků
se všichni díváme
přes naprostou ulici
na to umyvadlo nad sebou
s obavou jestli se z něho nespustí
dlouhý kovový déšť
ale i s obdivnou krásou v přiřitém srdci
se díváme
do toho propadliště smetany
nafouklého zábradlí
s elektrickou pochodní
sedmdesáté ložnice
porodního lehátka
odkud každý z nás hledá
tam nahoře
nějaký ten sputnik vypuštěný ze své duše
počůrané stroji
na krátkém stolním příboru
stanice první pomoci
Kanoucí kosmickou písni
prochází naftový dřevorubec
zválcovaný
naprostým tichem půjčovny knih
kde občas škytne příruční svítlna
potřeštěného samotáře
hledajícího nějakou báseň
nějaký ten sen o věčné blaženosti
První předmět hozený
do výšky nás přesvědčil
že tam nesídlí žádný vousatý stařík
který to dal všechno do pohybu
a který by ze země udělal zase kouli
Do jednoho
se chceme podívat na to umyvadlo
ze shora
z větší dálky
získat přehled o událostech
pod ním
s dostupem ale i s hlasitou opováživostí
trestance na útěku
co se pořád ohlíží
po někom kdo by mu odňal pouta
na očích
Doutníky rozhozené po ztracených kontinentech
čekají na naši dobročinnou sbírku

na naše zuby
na naše plíce
na naše činy
na to kdy je zapálíme
a vykouříme se s nimi do prostoru
Naše cesty jsou řízené protikladem utrpení
a nic víc než utrpením
to co se nám zdá být štěstím je být na odchodu
Vzhůru do tunelů
namačkejmež se jezdcí
zbitý kůň má zpoždění
Cvičená mužstva
vzhůru do salonů
Ženy s rejžákem na nehty
zmáčkňte
předehry ke startům
k vyšším cílům
letové iluze
podtlakové komory
Vědci na scénu
vejdem se tam všichni
Nasedat
Nastupovat
do pohybu světa
toč se rosolovitá kaše
a balík lejster o chování života v kysličníku vezte s sebou
Kuličková počítadla dejte stranou
pusťme stroje dopředu
Nahoře nejsou celnice
V dámské kabelce
k vesmírným sektám
s malým atlasem souhvězdí
Vědci o sobě tvrdí že jsou řadovými vojáky lidstva
prvotřídní droždí
které jemným poklepem otukává šle měsíce
Obrovská energie tohleto lidstvo
slaví úspěch za úspěchem
jde stále kupředu
čumí
a zívá
na svůj rozruch těhotného spěchu
vpřed
vzhůru ke hvězdám
per sapéra ad astra
tlučte po hubě
vdané ženy které čichají jen k mléku
do uvozovek musí přijít lidstvo
pod připínáček
nad postel
na zeď k pravnoučatům
takový byl náš předek
sestro
hladké odpadlé svinstvo

na padacím mostě
zmrzlina originálu
rozcuchaný venkovan s cepem
Co s inspirací
říše hvězd se otevírá
člověk nikdy
Perletová oblaka v květináči
a planetologové pozorují
temné vrstvičky nad obzorem
Naučím se psát
nohou na stroji
z toho bude vlhká báseň nad Venuší
veliká erotická sluneční skvrna
na papíře
třetí stupeň rakety
a dorozumívání se na dlouhé lokte
o jedinečné lidskosti
v zálivu galaxie
kde cíl není ještě dosažen
naprosto správně
nejsme objekt pro pozorování
pouhým okem
musíme si vzít na pomoc bolest
a domýšlivý veslařský člun
vystrojený
jakostí a mnohostí
kopacího mužstva
s nádobou na vysoké peci
Obrovský kovový bramborák
a uvnitř člověk
Gagarin nebyl první člověk ve vesmíru
Náš rozum se naplnil
na hranicích jsou tratě
z ostnaté marmelády
a my jsme za nimi doma
doma jako seno
ve skafandru
ve stáji posledního pohledu
jako poloha mimo prostor
prostě se pohybuující k vítězství
nad kým a nad čím
Mnoho otázek jsme nasbírali
chvíli podrželi
a potom zahodili
příliš velká váha
za chvíli budou smrdět plynem
Další stroj
plavně vzhůru letí
ohnivý chochol
sami sebe dohnat
dnem i nocí
klesají ruce stroj
nahoru dolů padá pozor kdo byl vrah

Poloha přetížení
vyražená zátka šumícího vína
rozhovor o tabletách
detaily francouzáku
jen dál
pořád dál
husí krví lapat po vzduchu
dělat a chrápat
Přímý přenos z družice
jednomu letci se zarosila
přilbice
miliony lidí to sledují
usmívají se a říkají
už si můžeme přeci jenom něco dovolit
Ubohý silný člověk
mimo pověst záhadné mezery
jen pro vysoké rychlosti
kde jsme hlavní překážkou my
Astronomie odhaluje vznik života
po svém
ne však smysl našeho štěbetání
naš paklíč do vesmíru
Ze zahraničního tisku
se hrnou zprávy
tak už jsme se do toho dal
udělali jsme na té modré blůze
pěkný kolotoč
Do stavu beztlíže
s mlékem v tubě
s láskou bude potíže
tu si tu necháme pro stroje
je jí tu málo
musíme objevit nové planety
nové páky do břicha
nové směry
nová vytržení ve vzduchoprázdnu
nové možnosti sebevraždy
Veliký podvodník
sune pravici k suchému jehličí
ve skořápce ukončené tryskou
po likéru nesmrtelnosti
chňapá
ve světelných letech letec ve svařené metle
Opravdový kosmonaut
kdo byl opravdový
kdo byl opravdový kosmonaut
Byl to Jack London
atletický šílenec alkoholu
Byl to Jules Verne
hubený tenista v dělové kouli
Byl to Jakub Arbes
kandidát existence
který rozkrojil Newtonův mozek

na starém psacím stole a odletěl k důležitému místu karmy
do prasklé tmy
studené scény
s touhou po socialismu
paprsku intimity kde omdlel
Umět se zasmát
do strašné mrtvé noci
na smrtelné květy
v končinách kam nebudou padat hvězdy
kde nebudou zpívat ptáci
to bude kumšt
říkám to bude kumšt
až dostaneme nějakou pořádnou sprchu obelisku
Ale člověk se nezastaví před ničím
o tom jsme se již přesvědčili
když jsme si dělali
dobové krátery v ložnicích
tu druhou lidskost
vyzářených sil
Vzhůru
do hustých vlasů mléčné dráhy
do kozelců a do volů
vzhůru
ať už se konečně přesvědčíme kam dokápne lidskost
Bílé ruce naše
jsou vytaženy objevit černá slunce
a třeba i to kam odešel Kristus
kam odešla láska
kam jsme odešli my
Mou povinností je napsat
že možná usedneme na slunce
ale jak to tady vypadá v lese po dešti
na to se budeme muset jít podívat do kina
a potom někdo vzkřikne leť a
ty lány pod tebou se vzdalují
je to let
a žádná modlitba
je to let a žádné vysedávání po hospodách
Budoucnost nemůže zůstat ladem
budoucnost se může jenom zkurvit
Sondo živote
seriózní motore
železná tráva
sondo v továrně na letadla
žlutne
pod valníkem pomerančové kůry
Růžová čárka na rozjezdové dráze
co povídala ji překvapilo samotnou
měla páru
a beránci boží
zapadali daleko v montážích
Křivka škrčení nám udává
závislost

výkonu na otáčkách
vnikáme do neznámého prostředí
a dva miliony lidí žijí v otroctví
3 miliardy 420 milionů lidí žije v otroctví
4 miliardy a jeden žijí v otroctví
Sondo Sondo
družice po družici
sondo dovolených mezi
člověk je tvor nezávislý
nový kádr
pro nový svět
za účelem výzkumu
hranice vlastního stínu na tělese
Náhlé a krátce trávající vzplanutí
Aureoly
začínáme se promítat na obloze
objednávka číslo
potvrzení číslo
platy dělníků
platy úředníků
celkem platy číslo
poznámky o účtování
odpracované hodiny mezi smysly
začátek práce
konec práce
plán a skutečnost
Prostředí se láme
v bodu kde se mění smysl
jeho zakřivení
Celkový náklad bez režie
umělé maso
dešťové bomby
a co se považuje za štěstí
evidenční číslo úkolu
osobní náklady
věcné náklady
člověk očima ekonoma
každý člověk na své místo
kdo váhá
ztrácí
znovu
a trochu jinak
stroj vyrábí humus
já vyrábím humus
a vepři tloustnou po víně
milion tun satelitů
krouží nad banány za polárním kruhem
a jde z toho strach
stačí stisknout
přejdeš jinam
Pět sty zubry na Kavkaze
proudí světlo
elektrické obloukovky

hrubé psychiatrie
reportérův hlas zaniká
v hluku padajících matek
Tak přece budeme létat
tah motoru
raketa neudána
Padesát nejlepších komiků
spáchalo sebevraždu
napodobující signál
v páté hvězdné velikosti
Letíme
paže je ohnuta v tupém úhlu
loket je vtlačen dovnitř
prsty směřují dolů
zbraň je poněkud níž
než ruka
osamělá svojí cestou
Návyk
přesnost a rychlost
dopadat na přední nohu
při pohybu vpřed
posun
odsun
výpad
střeh
předskok
předkrok
ruka se klade na prsa
nebo drží
u obličeje
Přesto budeme doufat
že člověk ve svém milosrdenství
nepřipustí zkázu
našeho krásného světa
pohyblivých chodníků
v pravé temenní krajině
Přesto budeme doufat
v člověka
drobného tenoučkého
neúprosného lačného
parazita
nadaného nesmírnou množivou silou
v jeho složité zesláblé buňce
přesně seřízeného mechanismu
Poslyšte
líbí se vám Země
mně taky
ale zítra ráno možná nebude
Zkalená voda
světlo se rozptyluje
nohy jsou krásné
upatlané od rtěnky
Žhavý konec doutníku

opisoval
složitou osmičku
několik novinářů se sešlo
každý na jiném konci
nepřehledného stolu
přes který si telefonovali
o vzniku možného světa
Celému světu je jasné
že za družicí poletí člověk
mně to není jasné
bude to OK-IO
nebo TR-O
nebo snad nějaká záhadná skupina teček
Rusové mají mnoho čím se chlubit
žena ve vesmíru
rovnoprávnost ve vesmíru
 $D = \frac{2gm}{V^2}$ ve vesmíru
všechno ve vesmíru
všichni na oběžné dráze
velryba ve vesmíru
kázeň ve vesmíru
vánoce ve vesmíru
vláda je ve vesmíru
vesmír je ve vesmíru
Měsíc v poslední čtvrti
zvědavec na petřínské hvězdárně
v posledním tažení
ve vesmíru
Výška slunce nad obzorem se zvětší o 9°
Půjdeme nahoru osamoceně nebo v kupách
Uran je v souhvězdí Panny
prostitutka na ulici
Záhadná rotace Venuše
číšník z neznámé lahve v ostravských železárnách
Jupiter je v souhvězdí Raka
já jsem doma a mám podepřenou hlavu o červený inkoust
Země je bohatá na zatmění
zatím nevíme, na čem jsme
dnes na Zemi zítra
v...?
Jsme snad utajení
nebo je to podvozek největšího letadla na světě
Rozpětí
zbytky po průmyslové revoluci
vzdávají díky všem vznešeným savcům
Vzletová dráha
třetí let bombardéra
Výstup jakoby makety
kroužily v našich holých hlavách
Impuls je neřízený
v počátečním zrychlení
Náš dolet

spodní a boční stěny těla
tmavé barvy khaki
horní plochy blankytně modré
Dostup
10 000 kg vyškrtaných slov
jeden pevný kulomet
a jeden pohyblivý kulomet pozorovatele
Horský vzduch
je obohacen o spálené palivo
jediná záchrana vystřelovací sedadlo
Možná že seskočíme
i když povolíme kormidlo nenávratného zařízení
Slyším dobře
povoluji start
kdo ho povoluje
kdo je zodpovědnost
a nic
jen kulaté zářezy padáků
Man on the Moon
na motorce přes oceán
Na křižovatkách hvězdných drah
bude křičet skafandr
do mikrofonu
start je předpokladem cíle
zázrak vzniku předpokládá zázrak zániku
odpovězte
a svůj hlas uslyší ve sluchátkách
jinak nic
nic jen šumot hmoty
která začala myslet
Přilby jim pomáhali nasadit
první byli vysazeni do vesmíru
v oběžných drahách se svíjela
jejich těla na provaze
už jsme zapomněli jak se
někteří z nich jmenovali
jsou však zapsáni
do historie
a to postačí
dali jim vyznamenání
a to jim postačí
jsou pod dohledem
a smrdí vesmírem
my však zvedáme raketu za raketou
družice krouží
kolem umyvadla nad námi
krok za krokem jdem
k svému cíli
ale nikde neslyšíme
o jaký to vůbec cíl jde
jen provazy deště
stojí v mlhách
naprosto labilní osobnost

se vrátila
nedávno
do marného pomatení
v odstaveném vagónu
Start
jedna
deset
nula
a potom doháněj
duše sletované
 sletované cínem
a báseň dosahuje
5 000 km
za vteřinu
Šťastnou cestu Honzo
Šťastnou cestu člověče
Jdi prosím tě jdi
já už nemůžu

Vyškvařená stěna

Seděli vedle sebe na studených hvězdách
vypuštěných do rozsedlin neviditelného světa
Jejich brady obrostlé žlutými pilíři
spočívaly na rozježené polární záři
seskupených galaxií
Podzemní hedvábí očí
Laskající prstence vlasů
Chvějící se konečky prstů
to vše do prostoru
pod staženými očazenými knoty lyriky
vypisuje údiv
neboť všechna umělecká gesta
umlkají v příbojích gigantických vln ledovců
v tlukotu padajících sněhových vloček
v praskotu kácejících se džunglí
v štěkotu řítících se saní
myriádového přátelství
ve všech proměnách nekonečna
Nesmírné zdivo hradby je rozloženo koncentrovanou láskou
a Oni dospěli
již nevidí
již neslyší
necítí zeď koloběhů
ale sedí vedle sebe na studených hvězdách
tunových duší zaškracených věků
v rozsedlinách neviditelného světla

Ryzí
Ryzí
Ryzí
Ryzí
Ryzí
Ryzí

pijící dalekosáhlý oheň z elektrických rukou Božích

Nemožný čaroděj člověk

Planá rostla švestka v dlažbě u přístavu,
vrabci se na ní milovali
a stařeny se pod ní schovávaly před sluncem, tak dlouho
dlouho, tak dlouho, tak...

 dokud nepřišli delegáti
 a když přišli, poslanci ukázali do koruny švestce
 parte.

Švestka zavzdychala, shodila listí a uschla.

Po valném zasedání

vzali sadaři tomahavk, nahmátli mrtvou tepnu a ťali
do tvrdého.

Kmen na polínka a polena rozřezali,

větve hodili do řeky,

aby shnily do soumraku, smetli listí

a piliny do kanálu, kořen vykopali, do popelnice ukryli,

pozvali dlaždiče s vysílačkou /kteří nepřišli/,

vymočili se na zeď a odjeli.

Primátor si zamnul ruce

 – zase bude čím topit.

Kytín

Leželi, leželi, vandráci vožralí
nad kostelem, leželi pod nebem,
baňatou kopulí,
v usušených květinách na hrázi rybníka:
s pivní sprchou v mozku,
s kompletním ročníkem „Světla záhrobí“
pod hlavou
i s hlínou a kamením pod hlavou
a polykali rozdrobené kostky hrachové polívky,
rozmlouvajíce o hvězdách
a o své nekonečné vzdálenosti
druha k druhu;
– zlaté rybky před nimi odplouvaly
v lahvích od okurek.

Kóta 402 m.

Gauginovy prsty nelžou.

Bahenní paseka stopuje lišku.

Vyhublí bobři plaví dříví do svých hrobů.

Vyvrácené kořeny

labutích stromů protkané plísní,
jehličím a hlinou se na Voznickém potoku
opírají o nebe.

Šťastná bříza hladí letokruhem

dva chlupy mých ramen –

jako bych nikdy v civilizaci nebydlel.

Tma zalézá za poprsí Stožce.

„Už jsi se dlouho nečesal a nemyl,“

povídá mi slunce za lískovým keřem.

„Máš pravdu,“

odpovídám,

„Půjdu se opláchnout básní Nejkrásnější jitro.“

Císařský řez

Zářivky obalené vlněným hadrem vyhasly před
svítáním okousaným stoletím...

ty děti tam na rohu Duhové ulice jedí zázrak
a jejich hračky se usmívají –
bezesporu jen pro ně svítí slunce venku
když sedím za psacím stolem a dívám se oknem
polovinou svého světa
– jejich hračky se usmívají –
Bezesporu jen pro ně svítí slunce venku
říkám si
a dělám pudla v umyvadle

Kam a jak?

Jsme smutným lidským pokolením s prvními snímky Marsu z bezprostřední blízkosti, s prvními vzorky půdy Měsíce a s touhou po nesmrtelnosti v meziplanetární čistírně a potřebujeme trochu více naděje,

potřebujeme navázat kontakt s jinými civilizacemi, aby nám poradily, jak se tady z toho dostat, jestli je vůbec nějaká naděje za pytlí mouky Kštice Bereniky.

Všechna naše snaha je upřena k stíhačům, k závratným rychlostem, k magickým polím vědeckých kuchyní, a není to záhadné, jen jakási nepřehledná shoda okolností.

Každý den zvědavě čteme statě o tom, k čemu jsme vykročili vlastně, dohadujeme se sebe, svých možností, dlouhých dýmek, kuličkových ložisek, jako by nemožnost pro nás neměla existovat z největšího průměru reflektoru.

Již z dalekých dnů zvědavě natahujeme oči k radarům, lidovým hvězdárnám a horským observatořím, zda nás někdo nenavštívil z daleké planety a jestli nemá něco za lubem, a uvědomujeme si, přezařování úlomky duší, že mu nemáme ani co nabídnout, jestliže bude chtít lásko, tak to vůbec nevíme, co potom na dně hlubokého vzdušného oceánu.

A proto musíme být připraveni z odkrojené lásky i na útok, abychom se nestali ornicí či otroky – morčaty v teráriích, a musíme vymýšlet nové, dokonalejší zbraně, kdyby náhodou, kdyby náhodou se chtěla vzbouřit nějaká část našeho miliardového těla.

Za jasných úplňků naše východisko od hmoty do života kouřových clon, náš projev hmoty, náš návrat k hmotě, naše obrovské tělo s rovníkem a popelnicemi na ulicích, náš slabý větříček, vržený do moří sopkami ticha, náš spektrální rozbor s utkvělým pohledem ke hvězdám – kráčí – po čem, samo neví.

A tak lezeme a lezeme vzhůru, jedni s nadějí, druzí bez, jedni v tomto tvaru, druzí v onom – až konečně jsme zde, ale přeci nejsme, příliš daleko, kde jasnost je jednou z mála veličin křišťálově nejasného srdce a není k nalezení pod víkem sody pálivé žáhy.

Náš život tady není jenom atomová elektrárna pod dětskou lopatičkou, je to také nepřetržitý proud událostí udíren, který se žene přes naše tváře v řadách obrazů na hodinách perem počmáraných, a náš radostín se podobá zástupu cestovatelů, který je před přicházející potřebou obtěžkán vojenským kufrem, v takových chvílích bolestné grimasy vyšší plechové nádoby často s uchem zaorávají domy.

Všechno, co jsme učinili, všechno, co činíme, všechno, čím jsme byli, bylo velikou silou – velikou touhou uvolnit ze sebe, z toho rotujícího planetárního systému, skrytou energii a zkusit vyjít daleko, daleko odtud: do temné minulosti, kterou žádné oko neprohlédlo, přesvědčit se, zda v tomto planetáriu bylo něco od počátku a jestli i vůbec my známe nějaký ten začátek.

Nemyslím, že je někomu z nás všechno jasné, i když se tak tváří před svým druhem se sklopenou hlavou pod čočkou okamžiku.

V chladivých nocích toužíme odkrýt to tělo pod černým prostěradlem, přesvědčit se, zad je krásné, a v každém případě pro něj najít nové tvary, nové formy, nové naděje a nová uspokojení křídlových vrtulí.

V deštivých samotách chceme se předhonorit s minutami nad obzorem a vyhléd-

nout, rozpoznat a přepadnout v útrokách vozidla cíl, náš cíl, sebe samotné – náš cíl.

Skleněné sály a jsme si nebezpeční, pro sebe samotné, pro ticho nasáklé chaosem mraků životabuničiny elektromobilových sprch a pro techniku, s kterou si začínáme nevědět rady.

Je to moc zlé, moc zlé, není čas na úvahy. Číslo a dost. Se sebou nemohu počítat, ztratil jsem na sebe právo. A dost. Jedna vložka neznamená sním, znamená nic tak trochu.

Odsuňme jednu polovinu, odsuňme stěny pobité pohlednicemi, jen na Zemi, jen na Zemi, a za několik let nebudeme lidi. Snad ani lidmi. K čemu pak ty figurky na dlaždicích, ty dřevěné figurky s větrákem slabého paprsku objevení se. K čemu ty figurky, ti němí svědkové – králů, pastýřů, poutníků? K čemu lidí?

Dnes stojíme na téhle planetě a říkáme si hezké věci. Všechno jako by bylo připravené. Přítel klečí u přítele a nervy selhávají. Něco nám chybí, cosi strašně velkého a nenahraditelného. Musíme léčit skleslost a beznaděj.

Pojďme a zkusme to!

Dejme si úkol, nějakou práci!

A zapomeňme...

Kam se to všechno podělo?

Ruka je ve zvětšovací přístroji Opemus III.

Žádám jen o radu nebo o konečné schválení svého života.

Smím o tom všem vůbec diskutovat?

Čemu sakra můžeme věřit nulovým prostorem?

Lidé jakoby vědí a čekají. Čekají a snad se i dočkají.

Obsah

Družice	1
Vyškvařená stěna	11
Nemožný čaroděj člověk.....	12
Kytín.....	13
Kóta 402 m.....	14
Císařský řez.....	15
Kam a jak?	16

Tento soubor je volně k užití pro osobní a studijní účely. Komerční šíření zakázáno. Další texty z pozůstalosti Milana Kocha a ediční poznámku naleznete na stránkách Libri Prohibiti www.libpro.cz. Pokud jste v těchto textech objevili nějakou chybu, prosíme, obraťte se na editora e-mailem ondra.hornik@gmail.com.

Tento výstup vznikl v rámci zastřešujícího projektu »Paměť jazyka, svědectví literatury: analýzy literárního a lingvistického prostoru napříč žánry a kontexty«, projektu »Příprava vydání díla Milana Kocha« řešeného na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy z prostředků Specifického vysokoškolského výzkumu na rok 2016.

© Milan Koch, 2016

© Bc. Ondřej Horník, student Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, 2016